

U skladu sa članom 7. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/21), a na osnovu člana 28. Statuta JUAS (Službene novine Kantona Sarajevo br. 4/14, 20/16, 45/19 i 01/22), Upravni odbor Javne ustanove "Apoteke Sarajevo" je na 6. vanrednoj sjednici održanoj 27.02.2023. godine, donio

PRAVILNIK O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se računovodstvene politike za Javnu ustanovu "Apoteke Sarajevo" (u daljem tekstu: Ustanova). Osnov za donošenje računovodstvenih politika su Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja/Međunarodni računovodstveni standardi (u daljem tekstu: MSFI/MRS) objavljeni od Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde, prevedeni i objavljeni u skladu sa propisom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

II RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

1. Definicija i priznavanje sredstva

Član 2.

(1) Sredstvo je resurs koji kontrolira Ustanova kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi u Ustanovu. Buduća ekonomska korist sadržana u sredstvu predstavlja potencijal koji, izravno ili neizravno, doprinosi prilivu novca i novčanih ekvivalenata u Ustanovu. Taj potencijal može da bude proizvodni i predstavljati dio poslovnih aktivnosti Ustanove. On može poprimiti oblik pretvaranja u novac ili novčane ekvivalente ili sposobnost smanjivanja odliva novca, kao u slučaju kada alternativni proizvodni proces smanjuje troškove proizvodnje.

(2) Sredstvo se treba priznati ako je vjerovatno da će bilo koja buduća korist vezano za tu stavku pritjecati u Ustanovu i stavka ima cijenu ili vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti.

Nematerijalna sredstva

Član 3.

(1) Nematerijalna imovina je prepoznatljiva nemonetarna imovina bez fizičkog sadržaja koju Ustanova koristi u proizvodnji ili isporuci roba i usluga, nad kojim Ustanova ima kontrolu, od koje se očekuju buduće ekonomske koristi, i čiji se trošak može pouzdano izmjeriti.

(2) Ustanova će stečenu nematerijalnu imovinu početno priznati po metodi nabavne vrijednosti dok se interno generisana nematerijalna imovina priznaje po punoj cijeni koštanja. Imovina koja je stečena putem poklona ili donacije inicijalno se priznaje po procijenjenoj vrijednosti, a na osnovu procjene ovlaštenog procijenitelja.

(3) Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po svom trošku umanjenom za svaku akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

(4) Vijek trajanja nematerijalnog sredstva se procjenjuje prilikom svake nabavke. Nematerijalna sredstva čiji je vijek trajanja neodređen, ne amortizira se, ali se obavezno vrši testiranje sredstva na obezvređenje, upoređivanjem njegovog nadoknadivog i knjigovodstvenog iznosa. Testiranje na umanjenje se vrši najmanje na svaki dan bilansa stanja.

(5) Vijek upotrebe nematerijalne imovine koji proizlazi iz ugovornih ili drugih zakonskih prava ne smije biti duži od perioda važenja tih ugovornih ili drugih zakonskih prava, ali može biti kraći, zavisno od perioda tokom kojeg Ustanova očekuje da će koristiti tu imovinu. Ako se ugovorna ili druga zakonska prava prenose na ograničen rok koji se može obnoviti, onda vijek trajanja nematerijalne imovine uključuje obnovljeni period(e) samo ako postoje dokazi koji podržavaju to obnavljanje bez značajnog troška za Ustanovu.

(6) Vijek upotrebe nematerijalne imovine koja se ne amortizira pregleda se u svakom periodu da bi se utvrdilo podržavaju li događaji i okolnosti i dalje procijenjeni neodređeni vijek upotrebe te imovine. Ako to nije slučaj, promjena procjene vijeka upotrebe iz neodređenog u određeni se iskazuje kao promjena računovodstvene procjene u skladu sa MRS 8.

Član 4.

(1) Amortizacija nematerijalnih sredstava sa ograničenim vijekom upotrebe se vrši linearnom metodom.

(2) Vijek trajanja softvera i drugih nematerijalnih sredstava sa ograničenim vijekom upotrebe utvrđuje se zasebnom odlukom.

(3) Period amortizacije i metoda amortizacije nematerijalne imovine s određenim vijekom upotrebe se pregleda barem jednom na kraju svake finansijske godine. Ako se očekivani vijek upotrebe imovine razlikuje od prethodnih procjena, period amortizacije se mijenja u skladu s tim. Ako je došlo do promjene očekivane dinamike trošenja budućih ekonomskih koristi sadržanih u imovini, metod amortizacije se mijenja da bi se odrazila ta promjena dinamike. Takve promjene se iskazuju kao promjene računovodstvenih procjena u skladu s MRS 8.

Član 5.

(1) Na svaki datum bilansa Ustanova preispituje knjigovodstveni iznosi nematerijalni sredstava da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša.

(2) Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, tada se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se rashod od obezvređenja. Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih

gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti priznaje se kao prihod od usklađivanja vrijednosti.

Član 6.

(1) Nematerijalna imovina se prestaje priznavati:

(a) prilikom otuđenja; ili

(b) kad se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njenog korištenja ili otuđenja.

(2) Dobitak ili gubitak koji proizlazi iz prestanka priznavanja nematerijalne imovine se određuje kao razlika između neto prihoda od otuđenja, ako ih ima, i knjigovodstvene vrijednosti imovine.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Član 7.

(1) Nekretnine (građevinski objekti i zemljište), postrojenja i oprema predstavljaju materijalna stalna sredstva koja Ustanova drži radi korištenja u proizvodnji ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne i druge svrhe, za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog perioda.

(2) U materijalna stalna sredstva svrstavaju se i rezervni dijelovi kada odgovoraju definiciji nekretnina, postrojenja i opreme, dok se u suprotnom takve stavke klasificiraju kao zalihe.

(3) Troškovi svakodnevnog održavanja nekretnina, postrojenja i oprema se ne kapitaliziraju, već predstavljaju rashod perioda.

(4) Izuzetno, novougrađeni rezervni dijelovi i ulaganja u nekretnine, postrojenja i oprema se mogu kapitalizirati ukoliko će takvo ulaganje:

- produžiti vijek trajanja sredstva,
- povećati njegov kapacitet,
- značajno poboljšati kvaliteta proizvodnog učinka, i
- značiti usvajanje novog proizvodnog procesa koji omogućuje značajno smanjenje prethodno procijenjenih proizvodnih troškova.

Član 8.

(1) Pojedinačna stavka nekretnine, postrojenja i oprema se početno vrednuju po trošku nabavke. Trošak nabavke nekretnina, postrojenja i opreme obuhvata:

- fakturnu vrijednost dobavljača,
- troškove prijevoza, uključujući i vlastiti prijevoz,
- troškove pripreme mjesta,
- troškove špeditera, ako se stalno sredstvo nabavlja iz inozemstva,
- uvozne dažbine (carine i dr.),
- nepovratne poreze i druge dažbine,

- troškove montaže i naknade stručnjacima (arhitekta, inženjeri i sl.),
- troškove utovara, pretovara i istovara,
- ostale troškove direktno i isključivo vezane za dovođenje sredstava u radno stanje za namjeravanu upotrebu, i
- početno procijenjene troškove demontaže, uklanjanja imovine i obnavljanja mjesta na kojem je imovina smještena ako je Ustanova preuzela takve obavezu prilikom nabavke sredstva.

(2) U trošak nabavke nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi pozajmljivanja vezani za nabavku konkretnog sredstva, do momenta dovođenja sredstava u stanje za upotrebu, a u skladu sa MRS 23 – *Troškovi pozajmljivanja*.

(3) Priznavanje troškova u knjigovodstvenu vrijednost pojedine nekretnine, postrojenja i opreme prestaje kada je stavka na lokaciji i stanju neophodnom za upotrebu koju je odredila uprava.

(4) Nekretnine, postrojenja i oprema koji su nabavljeni u transakciji razmjene za drugo nemonetarno sredstvo, ili za kombinaciju nemonetarnog i monetarnog sredstva, priznaju se po fer vrijednosti. Ukoliko se fer vrijednost ni primljenog ni datog sredstva ne može pouzdano procijeniti, nabavljeno sredstvo se priznaje po knjigovodstvenog vrijednosti datog sredstva.

Član 9.

(1) Mjerenje nakon početnog priznavanja postrojenja i oprema će se vršiti po modelu troška.

(2) Mjerenje nakon početnog priznavanja nekretnina vrši se po modelu revalorizacije.

(3) Revalorizirani iznos čini fer vrijednost nekretnine na datum revalorizacije umanjena za naknadno akumuliranu amortizaciju i naknadno akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

(4) Revalorizacija se treba provoditi dovoljno redovno, tako da se knjigovodstvena vrijednost značajno ne razlikuje od one do koje bi se došlo utvrđivanjem fer vrijednosti na kraju izvještajnog perioda.

(5) Za stavke nekretnina koje pokazuju značajna i promjenjiva kretanja fer vrijednosti, potrebno je provođenje godišnje revalorizacije. Za stavke nekretnina koje imaju neznatne promjene fer vrijednosti revalorizacije će se vršiti najmanje svake treće godine.

(6) Kad se revalorizira stavka nekretnine, knjigovodstvena vrijednost te imovine se usklađuje sa revaloriziranim iznosom na način da se akumulirana amortizacija isključuje iz bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine do visine procijenjene revalorizovane vrijednosti.

(7) Kad se knjigovodstvena vrijednost imovine poveća kao rezultat revalorizacije, to povećanje treba priznati u ostalu sveobuhvatnu dobit i kumulativno iskazati u kapitalu kao revalorizacijski višak. Međutim, povećanje se treba priznati u bilans uspjeha do iznosa do kojeg ono poništava revalorizacijsko smanjenje vrijednosti iste imovine, koje je prethodno bilo priznato u bilansu uspjeha.

(8) Kad se knjigovodstvena vrijednost imovine smanji zbog revalorizacije, to smanjenje se treba priznati u bilans uspjeha. Međutim, smanjenje se treba priznati u ostalu sveobuhvatnu dobit do iznosa do kojeg ovo smanjenje ne prelazi iznos koji postoji kao revalorizacijski višak za tu imovinu. Smanjenje priznato u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti odbija se od kumulativno iskazanog iznosa revalorizacijskog viška u kapitalu.

(9) Nekretnine se za potrebe revalorizacije grupišu u sljedeće grupe:

- zemljište,
- zemljište sa građevinskim objektima,
- građevinski objekti,

(10) Revalorizacijska rezerva uključena u kapital koja se odnosi na stavku nekretnine prenosi se direktno na zadržanu dobit svake godine, u visini razlike između amortizacije obračunate na revalorizacionu vrijednost i amortizacije obračunate na početnu nabavnu vrijednost. Prenos revalorizacijskog viška u zadržanu dobit ne provodi se kroz bilans uspjeha.

Član 10.

(1) Amortizacijski iznos je trošak imovine ili drugi iznos koji zamjenjuje taj trošak umanjen za procijenjenu preostalu (rezidualnu) vrijednosti.

(2) Amortizacija je sistematsko raspoređivanje amortizacijskog iznosa imovine tokom korisnog vijeka upotrebe.

(3) Iznos amortizacije za svaki period se treba priznati u bilans uspjeha, osim ako je uključen u knjigovodstvenu vrijednost druge imovine. Amortizacijski iznos stavke imovine treba se raspoređivati sistematično tokom korisnog vijeka upotrebe.

(4) Korisni vijek upotrebe utvrđuje se procjenom. Procjena korisnog vijeka upotrebe sredstva vrši se na osnovu profesionalnog prosuđivanja na osnovu iskustva Ustanove sa sličnim sredstvima u prethodnom periodu i isključivo zavisi od poslovne politike preduzeća sa nabavkom i trošenjem konkretnih sredstava.

(5) Ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine treba se preispitati barem jednom na kraju svake finansijske godine te se, ako se očekivanja razlikuju od prethodnih procjena, promjene prikazuju kao promjena računovodstvenih procjena u skladu s MRS-om 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*.

(6) Amortizacija imovine započinje kad je imovina spremna za upotrebu, odnosno kad se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno za korištenje u svrhu koju je odredila uprava. Amortizacija imovine prestaje na dan kad je odnosna imovina klasificirana kao imovina namijenjena prodaji (ili je uključena u grupu za otuđenje koja je klasificirana kao ona koja je namijenjena prodaji) u skladu s MSFI-jem 5, ili na dan prestanka priznavanja imovine, zavisno od toga koji je od ta dva datuma raniji.

(7) Ustanova će primjenjivati linearni metod amortizacije za sredstva koja se koriste u proizvodnji. Za sva ostala sredstva primjenjivat će se linearni metod amortizacije.

(8) Metoda amortizacije koja se primjenjuje za neku imovinu se treba preispitivati barem na kraju svake poslovne godine i, ako postoji značajna promjena očekivanog obrasca trošenja ekonomskih koristi u toj imovini, treba je promijeniti da bi odražavala promjenu obrasca trošenja. Takvu promjenu treba iskazati kao promjenu u računovodstvenim procjenama u skladu s MRS-om 8.

(9) Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi se ne amortizuju nego se testiraju na obezvređenje. Faktori koji mogu ukazati na obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme u

pripremi je fizičko oštećenja imovine u pripremi, odustajanje od završetka pripreme imovine, trajanje pripreme u značajno dužem vremenskom periodu od predviđenog i slično.

Član 11.

- (1) U slučaju kada značajni sastavni dijelovi stalnog sredstva imaju različit vijek upotrebe ili obezbjeđuju korist na različit način, neophodno je primijeniti različite amortizacione stope.
- (2) Značajni sastavni dijelovi su dijelovi čija vrijednost učestvuje sa više od 30% u ukupnoj vrijednosti sredstva.
- (3) Zemljište i građevinski objekti su odvojena imovina i obračunavaju se i iskazuju odvojeno, čak iako su zajedno nabavljeni.

Član 12.

- (1) Knjigovodstvena vrijednost pojedine stavke nekretnine, postrojenja ili opreme treba se prestati priznavati:
 - (a) u trenutku otuđenja; ili
 - (b) kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe ili otuđenja ove imovine.
- (2) Dobici ili gubici koji proizlaze iz prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme trebaju se uključiti u bilans uspjeha onda kada se ta imovina prestane priznavati. Dobici/gubici nastali po osnovu prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se na neto osnovi kao ostali prihodi/rashodi.

Član 13.

- (1) Na datum svakog bilansa, u okviru godišnjeg popisa, komisija, odnosno komisije, zadužene za popis nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđuju da li su postoje indikatori koji ukazuju da je vrijednost nekretnina, postrojenja i oprema umanjena, u smislu MRS 36 - *Umanjenje vrijednosti sredstava*.
- (2) Prilikom procjenjivanja da li ima bilo kakvih pokazatelja da je došlo do umanjenja vrijednosti sredstava, komisija uzima u obzir sljedeće vanjske i interne izvore informacija:
 - a) Vanjski izvori informacija:
 - značajan pad vrijednosti sredstava tokom perioda, mnogo više nego što bi se to očekivalo uslijed protoka vremena iiii normalnog korištenja sredstava;
 - značajne promjene s negativnim efektom za pravna lica nastale tokom perioda, ili za koje se očekuje da će nastati u bliskoj budućnosti, u tehnološkom, tržišnom, ekonomskom ili zakonskom okruženju u kojem pravno lice posluje, iiii na tržištu kojem je dato sredstvo namijenjeno;
 - porast tržišne kamatne stope ili drugih tržišnih stopa povrata dugoročnih ulaganja tokom perioda, koji će, vjerovatno, značajno uticati na diskontnu stopu primijenjenu kod obračuna vrijednosti u upotrebi sredstva iiii njegove nadoknadive vrijednosti;

- knjigovodstvena vrijednost sredstava pravnog lica koje podnosi izvještaj, veća je od njegove eskontne tržišne vrijednosti;

b) Interni izvori informacija:

- postoje raspoloživi dokazi o zastarjelosti ili fizičkom oštećenju sredstva;
- nastanak značajnih promjena s negativnim efektom na pravno lice tokom perioda, ili očekivanje da će takve promjene nastati u bliskoj budućnosti, u pogledu obima i načina upotrebe sredstava sada ili u budućnosti. Ove promjene obuhvataju planove za prestanak i rekonstrukciju poslovanja jedinice kojoj data sredstvo pripada, planove za prodaju sredstva prije ranije očekivanog datuma, i ponovnu procjenu korisnog vijeka upotrebe sredstva kao ograničenog radije nego neograničenog;
- postojanje raspoloživog dokaza na osnovu internih informacija, koji ukazuje na to da su ekonomski efekti sredstva lošiji ili će biti lošiji od očekivanih.

(3) Ukoliko postoje indikacije da je vrijednost nekretnina, postrojenja i oprema umanjena, rukovodstvo Ustanove donosi odluku o procjeni nadoknadive vrijednosti imovine, ukoliko komisija koja vrši popis nekretnina, postrojenja i oprema nema dovoljno znanja da izvrši navedenu procjenu.

(4) Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša.

(5) Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se kao rashod perioda. Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah priznaje se kao prihod od usklađivanja vrijednosti.

Ulaganja u tuđe nekretnine

Član 14.

(1) Ulaganja u tuđe građevinske objekte predstavljaju ulaganja izvršena na tuđim građevinskim objektima uzetim u dugoročni najam, za potrebe obavljanja djelatnosti, a koja se ne smatraju investicijskim nekretninama (ulaganjima u nekretnine) u smislu MRS 40. Navedena ulaganja se priznaju kao dugoročna imovina samo ukoliko je vjerovatno da će dovesti do pritanja buduće ekonomske koristi u Ustavu u periodu dužem od godinu dana.

(2) Ulaganja u tuđe građevinske objekte se početno mjere po nabavnoj vrijednosti i amortizuju u utvrđenom korisnom vijeku trajanja.

(3) Korisni vijek trajanja određuje se na osnovu perioda u kojem se koristi od navedenog ulaganja očekuju, ali ne može biti duži od ugovorenog perioda trajanja najma.

(4) Naknadno vrednovanje ovih ulaganja vrši se po modelu troška koji predstavlja umanjenje nabavne vrijednosti za akumuliranu amortizaciju i akumuliranu ispravku po osnovu obezvređenja.

(5) Za amortizaciju ulaganja u tuđe nekretnine koristi se linearna metoda amortizacije.

Najam

Član 15.

(1) Najam je ugovor ili dio ugovora kojim se ustupa pravo kontrole nad korištenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.

(2) Ustanova koristi pravo izuzeća od priznavanja za ugovore o najmu za koje je predmetna imovina niske vrijednosti u iznosu do 5.000,00 KM (imovina male vrijednosti).

(3) Kod procjene imovine male vrijednosti polazi se od procjene nove imovine, bez obzira na starost te imovine u trenutku procjene. Ukoliko Ustanova daje imovinu u podnajam, glavni najam se ne smatra imovinom male vrijednosti. Kod kratkoročnih najмова i najмова male vrijednosti priznaju se plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

(4) Na datum početka najma Ustanova priznaje imovinu s pravom korištenja prema metodi troška. Trošak imovine s pravom korištenja sastoji se od:

- iznosa početno mjerene obaveze po osnovu najma;
- svih plaćanja po osnovu najma izvršena na ili prije prvog dana trajanja najma, umanjena za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom;
- svih početnih direktnih troškova koje je stvorila Ustanova; i
- procijenjenih troškova koje će Ustanova stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi sporazuma o najmu.

(5) Ustanova na datum početka najma priznaje i obaveze po osnovi najma u visini sadašnje vrijednosti minimalnih budućih plaćanja najma (diskontirana vrijednost). Za diskontiranje se koristi kamatna stopa navedena u ugovoru o najmu ili ukoliko nije poznata koristi se inkrementalna stopa na zaduženje na datum početka najma. Inkrementalna stopa predstavlja kamatnu stopu koju bi Ustanova platila da se zadužila kod komercijalne banke na period koji je jednak periodu trajanja najma za nabavku sličnog sredstva. Kao inkrementalna kamatna stopa koristi se kamatna stopa koju objavljuje Centralna banka BiH.

(6) Kod naknadnog mjerenja Ustanova mjeri vrijednosti utvrđene imovine u najmu po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti te se usklađuje za ponovno utvrđenu vrijednost obaveze po osnovi najma.

(7) Imovina s pravom korištenja se amortizira od datuma početka najma do kraja korisnog vijeka upotrebe imovine ili do isteka perioda najma, koji god od tih datuma bude raniji. Kao metoda amortizacije imovine s pravom korištenja koristi se linearna metoda otpisa.

Član 16.

(1) Obaveze po osnovi najma mjere se metodom efektivne kamatne stope, a do ponovnog vrednovanja dolazi kako bi se uključile promjene uslijed ponovne procjene (promjene fiksnih plaćanja, period najma, diskontne stope i drugih sličnih promjena).

(2) Varijabilna plaćanja najma koja ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u obaveze po osnovu najma već se priznaju u bilansa uspjeha u periodu u kojem su nastali.

(3) Ustanova modifikaciju najma obračunava kao zasebni najam onda kada:

(a) ta modifikacija proširuje obim najma dodajući pravo na korištenje jedne ili više dodatnih stavki imovine; i ujedno

(b) se najamnina povećava srazmjerno samostalnoj cijeni datog proširenja obima i svih neophodnih usklađivanja te samostalne cijene kako bi odražavala okolnosti konkretnog sporazuma

(4) Period najma obuhvaća neopozivo razdoblje tijekom kojeg Ustanova ima pravo korištenja imovine koja je predmet najma, a započinje na datum na koji najmodavac stavlja utvrđenu imovinu na raspolaganje Ustanovi. Period najma obuhvaća i periode obuhvaćene mogućnošću produženja najma ako je izvjesno da će Ustanova iskoristiti tu mogućnost te periode obuhvaćene mogućnošću raskida najma ako je izvjesno da Ustanova neće iskoristiti tu mogućnost.

(5) Obaveza po osnovu najma raspoređuje se na dugoročnu obavezu, koja predstavlja dio glavnice duga koji dospijeva u roku dužem od 12 mjeseci od dana bilansa, i kratkoročnu obavezu koja je jednaka zbiru glavnice duga koja dospijeva u roku od godinu dana od dana bilansa.

(6) U bilansu uspjeha iskazuje se trošak amortizacije imovine s pravom korištenja i kamatni troškovi na obaveze po osnovi najma.

Investicijske nekretnine

Član 17.

(1) Investicijska nekretnina je nekretnina (zemljište ili zgrada, odnosno dio zgrade, ili oboje) koja je u posjedu (vlasnika ili najmoprimca kao imovina s pravom korištenja) radi ostvarivanja prihoda od najma ili povećanja vrijednosti kapitala, ili oboje, a ne radi:

(a) korištenja u proizvodnji ili isporuci dobara ili usluga ili za administrativne svrhe; ili

(b) prodaje u sklopu redovnog poslovanja.

(2) Neke nekretnine obuhvataju jedan dio koji se drži kao investicijska nekretnina te drugi dio koji se drži radi upotrebe u proizvodnji ili isporuci dobara ili usluga ili za administrativne svrhe. U slučajevima kada se ti dijelovi mogu odvojeno prodati (ili odvojeno dati u finansijski najam), Ustanova odvojeno mjeri te dijelove. Ako se dijelovi ne mogu odvojeno prodati, takva nekretnina se tretira kao investicijska samo ako je dio namijenjen za proizvodnju ili isporuku dobara ili usluga ili za administrativne svrhe manji od 20% u odnosu na ukupnu površinu nekretnine.

(3) Investicijske nekretnine u vlasništvu se početno mjere po trošku nabavke. Transakcijski troškovi se uključuju u početno mjerenje. Trošak nabavke obuhvata njenu nabavnu cijenu i sve direktno povezane troškove. Direktno povezani troškovi, na primjer, uključuju profesionalne naknade za pravne usluge, porez za prenošenje nekretnine i ostale transakcijske troškove.

(4) Nakon početnog priznavanja, investicijske nekretnine se naknadno vrednuju po modelu troška u skladu sa zahtjevima iz MRS 16 – *Nekretnine, postrojenja i oprema*.

Knjige i likovna djela

Član 18.

(1) Knjige i likovna djela predstavljaju ostala stalna materijalna sredstva. Inicijalno priznavanje se vrši po nabavnoj vrijednosti za kupljene knjige i likovna djela, dok se imovina primljena na poklon evidentira po procijenjenoj vrijednosti.

(2) Likovna djela i knjige trajne vrijednosti se ne amortizuju nego se naknadno vrednuju po inicijalnoj vrijednosti umanjenoj za obezvređenje. Na svaki dan bilansa popisna komisija procjenjuje da li postoje faktori koji mogu ukazivati da je došlo do obezvređenja navedene imovine kao što su fizička oštećenja, neadekvatno čuvanje i drugi.

Plemeniti metali

Član 19.

(1) Ustanova raspolaže za zlatnicima i srebrenjacima koji nemaju unaprijed utvrđenu namjenu. Navedena imovine nema određeni vijek trajanja i nije namijenjena prodaji.

(2) Inicijalno vrednovanje ove imovine vrši se po nabavnoj vrijednosti dok se naknadno vrednovanje vrši po fer nabavnoj kroz ostali ukupan rezultat. Procjena fer vrijednosti vrši se u okviru redovnog godišnjeg popisa imovine od strane komisije zadužene za popis ove imovine.

Dugoročna imovina namijenjena prodaji

Član 20.

(1) Dugoročna imovina i skupine za prodaju se svrstavaju kao imovina namijenjena prodaji ako će njihov knjigovodstveni iznos biti nadoknađen prvenstveno prodajom, a ne nastavkom korištenja. Spomenuti uvjet smatra se ispunjenim samo ako postoji velika vjerojatnost prodaje i ako je sredstvo (ili skupina za prodaju) raspoloživo za trenutnu prodaju u svom postojećem stanju. Uprava mora pokazati svoju čvrstu odluku o prodaji, za koju očekuje da će steći uvjete za priznavanje kao okončana prodaja u roku od godinu dana od datuma klasifikacije u tu skupinu. Dugoročna imovina (i skupine za prodaju) svrstana u skupinu namijenjenu prodaji se iskazuje po nižoj od njezine prethodne knjigovodstvene vrijednosti i njezine fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

(2) Ustanova gubitak od umanjenja vrijednosti treba priznati za svaki početni ili naknadni otpis imovine (ili grupe za otuđenje) do fer vrijednosti umanjenje za troškove prodaje. Ustanova treba priznati dobitak za svako naknadno povećanje fer vrijednosti imovine umanjene za troškove prodaje, ali ne u iznosu koji premašuje kumulativni gubitak od umanjenja vrijednosti koji je prethodno priznat.

Zalihe

Član 21.

(1) Zalihe koje posjeduje Ustanova sastoji se od zaliha osnovnog i pomoćnog materijala, zaliha stručne literature, zaliha reklamnog materijala, zaliha kancelarijskog materijala, zaliha ambalaže, zaliha rezervnih dijelova, zaliha auto-gume, zaliha alata i sitnog inventara, zaliha proizvodnje u toku, zaliha poluproizvoda, zaliha gotovih proizvoda i zaliha robe.

(2) Sve stečene zalihe inicijalno se vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost zaliha obuhvata fakturnu vrijednost, uvozne carine i druge poreze (osim onih koje Ustanova može kasnije povratiti od poreznih vlasti), te troškove prijevoza, troškove rukovanja zalihama, kao i druge troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju zaliha. Trgovački i količinski popusti, koji su prikazana na ulaznim fakturama, i druge slične stavke, se oduzimaju prilikom određivanja troškova nabave.

(3) Naknadno odobreni količinski i vrijednosti popusti (rabati) za nabavljeni materijal i robu evidentiraju se kao prihod perioda.

Član 22.

(1) Zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i gotovih proizvoda u toku godine vode se po standardnoj cijeni koštanja. Standardna cijena koštanja obuhvata troškove nabavke materijala uvećane za troškove konverzije koji su izravno povezani s proizvodnjom zaliha. Troškovi konverzije obuhvataju fiksne i varijabilne opšte troškove proizvodnje koje su nastali pretvaranjem materijala u gotove proizvode.

(2) Na kraju obračunskog perioda utvrđuje se stvarna cijena koštanja zaliha, te se zalihe na dan obračuna u finansijskom knjigovodstvu vode po stvarnoj cijeni koštanja ili neto prodajnoj cijeni u zavisnosti od toga koja je cijena niža.

(3) Zalihe robe u poslovnim jedinicama vode se po maloprodajnim cijenama sa ukalkulisanom razlikom u cijeni i ukalkulisanim PDV-om.

Član 23.

(1) Trošak materijala utvrđuje se primjenom metode prosječnog ponderisanog troška.

(2) Nabavna vrijednost prodate robe utvrđuje se metodom ponderiranog prosječnog troška.

Član 24.

(1) Najmanje na dan svakog bilansa stanja, vrši se procjena neto prodajne vrijednosti svih zaliha. Zalihe se svode na neto prodajnu vrijednost pojedinačno. Zalihe se usklađuju do neto prodajne vrijednosti stavka po stavka. U nekim okolnostima može biti opravdano grupisati slične ili povezane stavke zaliha.

(2) Procjene neto prodajne vrijednosti temelje se na najnovijim pouzdanim dokazima koji postoje u vrijeme davanja procjena iznosa zaliha za koje se očekuje da će biti realizirani. Ove procjene uzimaju u obzir promjene cijena ili troškova izravno povezane s događajima.

(3) Materijal i druge zalihe namijenjene proizvodnji zaliha ne otpisuju se ispod troška ako se očekuje da će gotovi proizvodi u koje će biti ugrađene biti prodani po cijeni u visini ili iznad troška. Kad smanjenje cijene materijala upućuje na to da će trošak gotovih proizvoda biti veći od neto prodajne vrijednosti, materijal se otpisuje do neto prodajne vrijednosti. U tim uvjetima trošak zamjene materijala može biti najbolja raspoloživa mjera za njihovu neto prodajnu vrijednost.

(4) Prilikom prodaje zaliha knjigovodstvena vrijednost tih zaliha priznaje se kao rashod u periodu u kojem je priznat odnosni prihod. Iznos bilo kojeg usklađenja zaliha do neto prodajne vrijednosti i svi manjkovi zaliha trebaju se priznati kao rashod u periodu usklađenja, odnosno nastanka manjka. Iznos bilo kojeg poništenja usklađenja zaliha kao posljedica povećanja neto prodajne vrijednosti treba priznati kao smanjenje iznosa zaliha priznatih kao rashod u periodu u kojem je došlo do poništenja.

(5) Utvrđeni manjak zaliha tereti rashode perioda u kojem je manjak nastao. Na iznos manjka zaliha iznad normativa utvrđenog propisima o PDV-u, a koji je rezultat kala, rastura, kvara i loma, vrši se obračun PDV-a, i to na nabavnu vrijednost zaliha. Na ovaj način obračunati PDV također predstavlja rashod perioda.

Član 25.

(1) Sitnim inventarom smatraju se predmeti čiji je vijek upotrebe kraći od jedne godine (12 mjeseci) uz pojedinačnu vrijednost koja je niža od 250 KM.

(2) Otpis sitnog inventara vrši se metodom 100% otpisa prilikom stavljanja u upotrebu korištenjem ispravke vrijednosti sitnog inventara u upotrebi. Isknjižavanje sitnog inventara vrši se prilikom rashodovanja sitnog inventara.

(3) Ambalaža i auto gume se otpisuju metodom 100% otpisa prilikom stavljanja u upotrebu, indirektno, korištenjem ispravke vrijednosti auto guma i ambalaže u upotrebi. Isknjižavanje ambalaže i auto guma vrši se prilikom njihovog rashodovanja.

(4) Stručna literatura se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti dok se naknadno rashoduje uslijed zastare ili fizičkog oštećenja.

Finansijski instrumenti

Član 26.

Finansijska imovina

(1) Finansijska imovina, odnosno finansijsko sredstvo, jeste svako sredstvo koje je:

- gotovina,
- instrument kapitala drugog entiteta,
- ugovorno pravo primanja finansijskog sredstva drugog društva ili razmjene finansijskog sredstva ili finansijske obaveze s drugim društvom,
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala društva.

(2) Ustanova će u svojim poslovnim knjigama priznati finansijsko sredstvo samo kada postane jedna od strana u ugovoru koji se odnosi na finansijsko sredstvo.

Gotovina i ekvivalenti gotovine

Član 27.

(1) Gotovina obuhvata gotovinu u blagajni, sredstva na poslovnim računima i depozite po videnju.

- (2) Ekvivalenti gotovine su kratkotrajna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine i nisu podložni značajnom riziku promjena vrijednosti.
- (3) Tokovi gotovine isključuju promjene između stavki koje predstavljaju gotovinu i ekvivalente gotovine.
- (4) Nerealizirani dobiti i gubici nastali zbog promjena deviznih kurseva nisu tokovi gotovine. Učinak promjena kurseva na gotovinu i ekvivalente gotovine koji se drže na deviznim računima, objavljuje se u izvještaju o novčanim tokovima da bi se uskladilo stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata na početku i na kraju perioda. Taj iznos se prezentira odvojeno od tokova gotovine iz poslovnih, ulagačkih i finansijskih aktivnosti.
- (5) Preračun deviznih gotovinskih sredstava na dan bilansa vrši po srednjem kursu kojeg objavljuje Centralna banka BiH.
- (6) Isplaćene dividende predstavljaju odlive gotovine iz finansijskih aktivnosti dok se naplaćene dividende klasifikuju kao prilivi iz ulagačkih aktivnosti.
- (7) Plaćena kamata po uzetim kreditima i kamata na najmove klasifikuje se kao odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti dok naplaćene kamate predstavljaju priliv iz ulagačkih aktivnosti.
- (8) Sastavljanje Izvještaja o gotovinskim tokovima se vrši primjenom indirektno metode.

Potraživanja

Član 28.

Potraživanja od kupaca

- (1) Potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim plaćanjima kojima se ne trguje na aktivnom tržištu.
 - (2) Potraživanja od kupaca početno se mjere po transakcijskoj cijeni, odnosno po vrijednosti iskazanoj na fakturi ukoliko je prodaja izvršena u uobičajenim rokovima prodaje. Potraživanja koja u sebi sadrže značajnu komponentu finansiranja inicijalno se vrednuju po gotovinskom ekvivalentu prodajne cijene postignute između kupca i prodavca, odnosno cijene koja bi bila postignuta za prodaju pod uobičajenim kreditnim uslovima.
 - (3) Prihod od kamate na potraživanja sa značajnom finansijskom komponentom priznaje se primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučajevima kratkoročnih potraživanja, gdje priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.
- Najmanje na dan 31.12. svake godine vrši se procjena naplativosti potraživanja, pri čemu se uzima u obzir sljedeće:
- likvidnost i solvetnost kupca
 - dosadašnje iskustvo o naplaćivanju potraživanja
 - ekonomski trendovi u datom području
 - kreditni rejting dužnika
- (4) Obezvredjenje potraživanja vrši se indirektno za potraživanja koja nisu naplaćena, a direktno ako je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Okolnosti u kojima se potraživanje

smatra nenaplativo je likvidacija kupca, zastara potraživanja utvrđena Zakonom o obligacionim odnosima, nemogućnost namirenja potraživanja iz imovine dužnika, i slično.

(5) Ispravka vrijednosti potraživanja sprovodi se u razdoblju spoznaje o nemogućnosti naplate dijela ili ukupnog potraživanja na teret rashoda.

(6) Procjena mogućnosti naplate potraživanja provodi se uvijek kada potraživnje nije naplaćeno u roku a najkasnije na dan popisa.

(7) Odluku o isknjižavanju potraživanja i brisanje iz evidencije donosi Upravni odbor na prijedlog Centralne popisne komisije i komisije za popis.

Član 29.

(1) Ukoliko je kupcu odobren rabat na fakturi prilikom prodaje, potraživanja od kupaca evidentiraju se u neto iznosu, odnosno u iznosu koji kupac treba da plati Ustanovi. Rabat koji Ustanova naknadno odobri kupcima za promet ostvaren u tekućoj godini, predstavlja smanjenje potraživanja i smanjenje prihoda od prodaje. Rabat koji Ustanova naknadno odobri kupcima za promet ostvaren u prethodnoj godini, predstavlja smanjenje potraživanja i nastanak rashoda.

(2) Ostala potraživanja, kao što su potraživanja od radnika, potraživanja po osnovu PDV-a, potraživanja po osnovu akontacije poreza na dobit, i druga, inicijalno se vrednuju po nominalnoj vrijednosti. Naknadno se također i ova potraživanja testiraju na obezvređenje. Do obezvređenja dolazi ukoliko su novčani tokovi koji se očekuju od naplate ovih potraživanja manji od knjigovodstvene vrijednosti potraživanja.

Finansijske obaveze

Član 30.

(1) Finansijske obaveze inicijalno se priznaju kada Ustanova postane jedna od strana ugovorenih odredbi finansijskog instrumenta. Finansijska obaveza početno se mjeri po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju ili izdavanju predmetnog instrumenta.

(2) Obaveze prema dobavljačima inicijalno se mjere fakturnoj vrijednosti. Ove obaveze naknadno se mjere po inicijalnoj vrijednosti umanjenoj za naknadno odobrene popuste i plaćanja glavnice duga i uvećane za obračunate zatezne kamate zbog neblagovremenoj plaćanja i druga terećenja.

(3) Obaveze za bruto plaće i naknade zaposlenih priznaju u iznosu obračunatom na osnovu ugovora o plaćama i naknadama koje pripadaju radnicima po osnovu rada. Naknada plaće zaposlenima koji su na bolovanju obračunava se u skladu sa zakonom o socijalnom osiguranju, opštim kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

(4) Obaveze za poreze obračunavaju se na osnovu zakonskih akata koji regulišu određenu poresku oblast. Za poreske obaveze koje nisu izmirene u propisanom zakonskom periodu, Ustanova vrši obračun zateznih kamata i evidentiranje rashoda i obaveza po tom osnovu.

(5) Ustanova prestaje priznavati finansijsku obavezu kada se ugovorne obaveze isplate, otkažu ili isteknu.

Državna davanja i donacije

Član 31.

- (1) Državna davanja i donacije se ne priznaju sve dok ne postoji razumno uvjerenje da će Ustanova ispuniti uslove koji su vezani za davanje i da će davanje biti primljeno.
- (2) Ustanova koristi prihodovni pristup za priznavanje državnih davanja i donacija.
- (3) Dugoročna materijalna i nematerijalna sredstva koja su stečena kroz donaciju priznaju se po fer vrijednosti uz istovremeno priznavanje odloženog prihoda kroz bilans stanja. Iznos odloženog prihoda se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha na sistematskoj racionalnoj osnovi u toku perioda korisnog vijeka trajanja sredstva kako bi se sistematski suočili prihodi i rashodi od upotrebe sredstva.
- (4) Bespovratna državna davanja i donacije se priznaju u bilansu uspjeha na sistematskoj osnovi tokom perioda u kojima Ustanova priznaje rashode za čije pokriće su davanja i namijenjena.
- (5) Državna davanje koja su nadoknada za rashode ili gubitke koji su već nastali, ili čija je svrha pružanja trenutne finansijske podrške Ustanovi bez budućih povezanih troškova, priznaju se u bilansu uspjeha perioda kao prihod u periodu u kojem su doznačena.

Rezervisanje

Član 32.

- (1) Rezervisanje se priznaje kada Ustanova ima sadašnju obavezu kao rezultat nekog prošlog događaja, kada je vjerovatno da će za izmirenje obaveze biti neophodan odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi i kada se može napraviti pouzdana procjena iznosa obaveze.
- (2) Iznos priznat kao rezervisanje treba biti najbolja procjena izdataka potrebnih za izmirivanje sadašnje obaveze na kraju izvještajnog perioda. Najbolja procjena izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnje obaveze je iznos koji bi Ustanova realno platila da izmiri obavezu na kraju izvještajnog perioda, ili da tu obavezu prenese na treću stranu u tom trenutku.
- (3) Procjene ishoda i finansijskog efekta vrši uprava Ustanove prosuđivanjem, koristeći kao pomoć iskustva iz sličnih transakcija, a u nekim slučajevima i izvještaja nezavisnih stručnjaka. Dokazi koji se pritom razmatraju uključuju i one dokaze koji proizlaze iz događaja nastalih nakon izvještajnog perioda.
- (4) Rezervisanja se preispituju na svaki izvještajni dan, te se usklađuju s procjenom zasnovanim na trenutno najboljim saznanjima. Kad je iznos smanjenja vrijednosti novca značajan, iznos rezervisanja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obaveza, utvrđenih korištenjem procijenjene bezrizične kamatne stope kao diskontne stope. Kad se koristi diskontovanje, svake se godine otpuštanje diskonta knjiži kao finansijski trošak, te je iskazana vrijednost rezervisanja povećana svake godine za proteklo vrijeme.
- (5) Ako više nije vjerovatno da će podmirivanje obaveze zahtijevati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, rezervisanje se stornira. Svako povećanje rezervisanja dovodi do nastanka troška rezervisanja dok smanjenje rezervisanja dovodi do priznavanja prihoda od smanjenja rezervisanja.
- (6) Rezervisanje se koristi samo za izdatke za koje je rezervisanje prvobitno priznato.

(7) Rezervisanje za sudske postupke procjenjuje se na osnovu Pisma advokata i predstavljaju objektivnu procjenu ishoda sudskog spora i procjenu vrijednosti iznosa koje će Ustanova najvjerojatnije izmiriti drugoj strani.

Potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Član 33.

(1) Potencijalna obaveza je:

(a) moguća obaveza koja proizlazi iz prošlih događaja i čije postojanje može potvrditi samo nastanak ili izostanak jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta, ili

(b) sadašnja obaveza koja je proizašla iz prošlih događaja ali se ne priznaje jer:

(i) nije vjerovatno da će za izmirenje obaveze biti neophodan odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi; ili

(ii) se iznos obaveze ne može izmjeriti s dovoljnom pouzdanošću.

(2) Potencijalne obaveze i potencijalna imovina se objelodanjuju u napomenama uz finansijske izvještaje.

Priznavanje prihoda

Član 34.

(1) Prihodi su povećanja ekonomske koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili povećanja imovine ili smanjenja obaveza, koja imaju za rezultat porast kapitala osim onih koji proizlaze iz transakcija s vlasnicima.

Prihodi iz ugovora s kupcima

Član 35.

(1) Ustanova treba priznati prihod kada (ili u mjeri u kojoj) ispuni obavezu izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili uslugu (odnosno imovinu). Imovina je prenesena kada (ili u mjeri u kojoj) kupac stekne kontrolu nad tom imovinom.

(2) Za svaku obavezu izvršenja identifikovanu u ugovoru s kupcem, Ustanova treba prilikom sklapanja ugovora utvrditi ispunjava li obavezu izvršenja tokom vremena ili obavezu izvršenja ispunjava u određenom trenutku.

(3) Obaveze izvršenja koje se ispunjavaju u određenom trenutku dovode do toga da Ustanova ima sadašnje pravo na plaćanja za imovinu, kupac ima zakonsko vlasništvo nad imovinom, Ustanova je prenijela fizičko vlasništvo nad imovinom, kupac snosi značajne rizike i koristi proizašle iz vlasništva nad imovinom i kupac je primio imovinu.

- (4) Kada se ispuni (ili u mjeri u kojoj) obaveza izvršenja, Ustanova treba priznati kao prihod iznos cijene transakcije koji je raspodijeljen na tu obavezu izvršenja.
- (5) Prihodi od maloprodaje proizvoda i robe priznaju se u trenutku prodaje robe kupcu. Prihodi od maloprodaje uglavnom se ostvaruju u gotovini ili putem kreditnih kartica.
- (6) Prihodi od veleprodaje priznaju se kada Ustanova prenese obećanu robu i usluge kupcu. Prihod od prodaje u veleprodaji se priznaje umanjen za porez na dodanu vrijednost, količinske rabate, trgovačke popuste, povrate, i druge varijabilne naknade. Ovaj se osnovni princip primjenjuje kroz model s pet koraka, a u skladu sa MSFI 15. U određivanju transakcijske cijene, Ustanova razmatra učinke varijabilnih naknada, postojanje značajnih komponenti finansiranja, nenovčane naknade i naknade koje se plaćaju kupcu a na osnovu ugovora s kupcima.
- (7) U slučaju prodaje robe čiji je rok trajanja u momentu isporuke kraći od 12 mjeseci, a sa kupcem je predviđen povrat robe u slučaju da kupac ne izvrši prodaju krajnjim kupcima u predviđenom roku, potrebno je procijeniti rizik od povrata robe. Ukoliko je procijenjeni iznos povrata robe materijalno značajan, navedeni procijenjeni iznos će se priznati kao prihod tek nakon što istekne pravo kupca na povrat robe. Informaciju o navedenom dostavlja služba prodaje
- (8) Prihod od prodaje lijekova koji se nalaze na listi lijekova koji padaju u cijelosti ili djelimično na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja priznaju se u momentu prodaje krajnjim kupcima, dok se na osnovu faktura koji se šalje Zavodima priznaju potraživanja od kupaca nakon njihovog odobrenja izvještaja.
- (9) Prihodi od marketinga koji nastaju protokom vremena priznaju se mjesečno.
- (10) Prihod od usluga KZZO – dežurstva, priznaje se po održanim dežurstvima na osnovu ugovorenih naknada po periodičnom fakturisanju KZZO.
- (11) Naknadno odobreni komercijalni popusti kupcima predstavljaju smanjenje prihoda od prodaje ukoliko su odobreni u istoj godini kada je nastao promet po osnovu kojeg je ugovoren popust. Ukoliko se odobreni popust nije mogao sa sigurnošću procijeniti, a odobren je u narednoj godini, evidentira se kao rashod.

Priznavanje rashoda

Član 36.

- (1) Rashodi predstavljaju svako smanjenje imovine ili povećanje obaveza osim onih koji proizilazi iz odnosa sa vlasnicima. Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih poslovnih aktivnosti i gubitke.
- (2) Priznavanje rashoda se vrši u zavisnosti od prirodne vrste troška, odnosno rashoda.
- (3) Rashodi koji se mogu direktno vezati za nastanak prihoda od prodaje kao što su nabavna vrijednost prodane robe i troškovi prodani usluga priznaju se zajedno sa ostvarenim prihodom od prodaje u skladu sa načelom realizacije.
- (4) U skladu sa načelom razgraničenja prema vremenu priznaju se rashodi koji nastaju s protekom vremena kao što su zakupnine, kamata, pretplate i drugi.
- (5) Prema načelu impariteta priznaju se rashodi po osnovu obezvređenja imovine u periodu u kojem je došlo do impariteta.

(6) Rashodi bez protučinidbe kao što su manjkovi, date donacije i pokloni, priznaju se u periodu u kojem su nastali.

Primanja zaposlenih

Član 37.

(1) U skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, Ustanova plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plata, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Ustanova plaća navedeni porez i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine, na federalnom i kantonalnom nivou.

(2) Topli obrok, prevoz na i sa posla i regres se plaćaju u skladu sa domaćim zakonskim propisima i evidentiraju kao trošak perioda.

(3) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, diskontuju se na njihovu sadašnju vrijednost na osnovu aktuarskog obračuna koji se izrađuje na kraju svakog izvještajnog perioda. Aktuarski obračun koristi pretpostavke o broju radnika za koje se procjenjuje da će ostvariti pravo na otpremninu pri redovnom odlasku u penziju, procijenjeni trošak navedenih otpremnina, te diskontnu stopu koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganja u državne i korporativne obveznice. Iznos aktuarskog obračuna evidentira se kao rezervisanje za naknade i beneficije zaposlenih dok se aktuarski dobiti i gubici koje proizlaze iz usklađivanja i promjena zasnovanih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama priznaju kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Transakcije i stanja u stranim valutama

Član 38.

(1) Transakcije u stranim valutama izražene su u BAM upotrebom srednjeg kursa CBBiH na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u konvertibilnu marku upotrebom srednjeg kursa CBBiH na datum izvještavanja. Dobici ili gubici od kursnih razlika koji nastaju prilikom naplate potraživanja ili izmirenja obaveza, te iz preračuna monetarne imovine i obaveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u bilansu uspjeha kao kursne razlike.

(2) Nemonetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema nabavnoj vrijednosti, preračunate su u BAM upotrebom srednjeg kursa CBBiH na dan transakcije.

(3) Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po nabavnoj vrijednosti strane valute ne preračunavaju se po novom kursu na dan izvještavanja.

Porezi

Član 39.

(1) Trošak poreza na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza.

Tekući porez

(2) Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na osnovu poreznih propisa koji su na snazi u Federaciji BiH na dan bilansa. Konačni iznos obaveze poreza na dobit utvrđuje se primjenom poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Ustanove. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu predstavlja bruto rezultat iz bilansa uspjeha korigovan za razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Federacije BiH. Poreski gubitak iskazan u ranijim godinama može se koristiti za umanjenje poreske osnovice tekućeg i budućih obračunskih perioda ali ne duže od pet godina.

Odgođeni porez

(3) Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

(4) Odgođeni porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odgođeni porez se evidentira preko računa bilansa uspjeha osim kada se odnosi na pozicije koje se evidentiraju direktno preko kapitala u kom slučaju se odgođeni porez također raspoređuje u okviru kapitala.

Porez na dodanu vrijednost (PDV)

(5) Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i nabavke priznaje se i iskazuje u bilansu stanja na neto osnovi.

Materijalnost

Član 40.

(1) Stavka je materijalno značajna ako njeno izostavljanje ili pogrešno prikazivanje može, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke koje korisnici donose na osnovu finansijskih izvještaja. Značajnost zavisi od veličine i prirode izostavljanja ili pogrešnog prikazivanja i određuje se u odnosu na date okolnosti. Namjerno nastale greške uvijek su materijalno značajne.

(2) Računovodstvene politike utvrđene ovim pravilnikom i MSFI/MRS ne moraju se primjenjivati kada je efekat njihove primjene beznačajan.

Ispravljanje grešaka iz ranijeg perioda

Član 41.

(1) Greške iz ranijeg perioda su izostavljanja iz, ili pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima Ustanove za jedan ili više ranijih perioda, nastala propuštanjem upotrebe ili pogrešnom upotrebom pouzdanih informacija:

(a) koje su bile dostupne kada su finansijski izvještaji za te periode odobreni za izdavanje; i

(b) za koje se moglo razumno očekivati da budu prikupljene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentiranju tih finansijskih izvještaja.

(2) U takve greške se ubrajaju efekti matematičkih grešaka, greške u primjeni računovodstvenih politika, previdi ili pogrešne interpretacije činjenica, i prevare.

(3) Materijalno značajne greške iz ranijih perioda se retroaktivno prepravljaju što predstavlja ispravljanje priznavanja, vrednovanja i objavljivanja iznosa elemenata finansijskih izvještaja, kao da se nikada nije ni desila greška u ranijem periodu.

(4) Ukoliko je u ranijem periodu nastala greška koja bi dovela do nastanka prihoda ili rashoda, ispravka greške se u tekućem periodu evidentira na odgovarajućim računima stanja te na računu ostvarenog rezultata prethodne godine (preko kapitala).

(5) U uporednoj koloni (kolona prethodna godina) u prvim finansijskim izvještajima koji se sastavljaju nakon ispravke greške, prikazuju se iznosi kao da do greške nije ni došlo.

Promjena računovodstvenih politika i procjena

Član 42.

(1) Ustanova mijenja svoje računovodstvene politike kada:

- se promijeni računovodstvena politika propisana određenim MSFI/MRS;
- kada primjena nove politike na bolji način odražava suštinu ekonomske promjene.

(2) Nova računovodstvena politika se primjenjuje retroaktivno na transakcije, druge događaje i okolnosti, kao da se ta politika primjenjivala oduvijek.

(3) Ukoliko nije izvodljivo retroaktivno primijeniti novu računovodstvenu politiku, kao što je definisano u MRS 8, nova računovodstvena politika se primjenjuje prospektivno. Prospektivna primjena (primjena unaprijed) promjena računovodstvenih politika je primjenjivanje nove računovodstvene politike na transakcije, druge događaje i okolnosti koje nastaju nakon datuma promjene politike.

(4) Rukovodstvo Ustanove mijenja računovodstvene procjene u skladu sa MRS/MSFI i ovim pravilnikom. Efekat promjene računovodstvene procjene vrši se njegovim uključivanjem u bilans uspjeha u:

(a) periodu promjene, ako promjena utječe samo na taj period; ili

(b) periodu promjene i budućim periodima, ako promjena utječe na oboje.

Naknadni događaji

Član 43.

(1) Prije sačinjavanja finansijskih izvještaja Ustanova identifikuje događaje nakon izvještajnog perioda, odnosno događaje koji su nastali poslije 31.12. a prije datuma kada su finansijski izvještaji odobreni za izdavanje. Događaji nakon izvještajnog perioda mogu biti korektivni i nekorektivni događaji.

(2) Korektivni događaji pružaju dokaze o okolnostima koje su postojale na kraju izvještajnog perioda, te Ustanova koriguje iznose koji su već priznati u finansijskim izvještajima kako bi se odrazili korektivni događaji poslije izvještajnog perioda. Korektivni događaji mogu biti, ali nisu sračunati samo na sljedeće:

- rješenje sudskog spora nakon izvještajnog perioda kojim se potvrđuje obaveza Ustanove, te se vrši korekcija rezervisanja ili se priznaje rezervisanje;
- stečaj ili nelikvidnost kupca čime se povećava ispravka vrijednosti;
- pad vrijednosti druge imovine što dovodi do povećanja vrijednost obezvređenja, i slično.

(3) Nekorektivni događaji ukazuju na okolnosti koje su nastale nakon izvještajnog perioda te Ustanova za ove događaje ne koriguje iznose priznate u finansijskim izvještajima nego vrši dodatna objelodanjivanja u Napomenama uz finansijske izvještaje.

Vanbilansna evidencija

Član 44.

(1) Vanbilansna evidencija predstavlja sistem zatvorenih konta, koji nemaju uticaja na sredstva, obaveze, izvore sredstava, prihode i rashode. Na računima grupe 88 – vanbilansna aktiva, iskazuju se preuzeti proizvodi i roba za zajedničko poslovanje, komisiona roba, roba u konsignaciji, kao i ostala sredstva koja nisu u vlasništvu pravnog lica. Na računima grupe 89 – vanbilansna pasiva, iskazuju se obaveze po osnovu imovine i drugih stavki iskazanih na kontima grupe 88.

Ostale odredbe

Član 45.

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a primjena je od 01.01.2022. godine.
- (2) Stupanjem na snagu ovog pravilnika van snage se stavljaju svi raniji pravilnici o računovodstvenim politikama.

Broj: 01-01-752-1/23

U Sarajevu, 27.02.2023. godine.

JU „APOTEKE SARAJEVO“
Prof. dr. Tamer Bego
Predsjednik Upravnog odbora

